

IZNR.5183.305.2023.mz
numer pisma: 6350/2023

Olsztyn, dnia 25.07.2023r.

Parafia Rzymsko-Katolicka
Św. Jana Chrzciciela
Janowiec Kościelny 72
13-111 Janowiec Kościelny

W związku z wnioskiem o wydanie zaleceń konserwatorskich dot. utwardzenia nawierzchni alejek na cmentarzu parafialnym Parafii Rzymsko-Katolickiej św. Jana Chrzciciela w Janowcu Kościelnym (dz. ewid nr 204 i nr 205, obręb 00090 Warmińsko-Mazurski Wojewódzki Konserwator Zabytków określa n/w zalecenia konserwatorskie, wynikające z art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. DzU z 2017r. poz. 2067).

Cmentarze wszelkich wyznań, niezależnie od stopnia zaniedbania, są integralnym elementem dziedzictwa kulturowego regionu i objęte są ochroną konserwatorską zarówno w formie wpisu do rejestru zabytków jak i w formie włączenia do ewidencji zabytków.

Cmentarz parafialny w Janowcu Kościelnym powstał po zakazie pochówków wokół miejscowego kościoła; w XIX wieku. Był wielokrotnie powiększany. Wg Kroniki Parafialnej ostatnie powiększenie zrealizowano w 1966r., a w miejscu starej granicy postawiono krzyż drewniany na kamiennym cokole. Cały cmentarz został ogrodzony murem z kamienia łupanego w wypukłą fugą na wzór cokołu nowego kościoła konsekrowanego w 1912r. Mur zachowany jest w bardzo dobrym stanie. Czytelny jest ogólny historyczny podział nekropolii na cztery kwatery. Pierwotnie zapewne obsadzony był wzdłuż granicy wysokimi drzewami liściastymi. Obecnie zachowały się tylko pojedyncze współczesne nasadzenia tujowe przy grobach.. Cmentarz jest ujęty w wojewódzkiej ewidencji zabytków województwa warmińsko-mazurskiego.

Zgodnie z art. 5 w/w ustawy o ochronie zabytków, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Zgodnie z art. 28 w/w ustawy o ochronie zabytków, niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, niezwłocznie po powzięciu wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 3) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

DYREKTOR BIURA

Daniel Bugajski

01.08.23

W-MWKZ z uwagi na walory zabytkowego cmentarza w Janowcu Kościelnym przedstawia następujące zalecenia konserwatorskie:

1. Zgodnie z zasadami ochrony konserwatorskiej wszelkie działania inwestycyjne należy podporządkować zasadzie maksymalnego poszanowania pierwotnej substancji i winny zmierzać w kierunku zabezpieczenia i uwydatnienia walorów zabytkowych wszystkich elementów – dotyczy to zarówno elementów architektonicznych jak i elementów zagospodarowania terenu oraz zadrzewień.
2. W związku z tym w ramach planowanych działań utwardzenia nawierzchni dróg cmentarnych zaleca się stosowanie naturalnych surowców. Mogą to być nawierzchnie ziemne, żwirowe, z łamanymi kruszywami mineralnymi itp. Ze względu na walory estetyczno-historyczne muru ogrodzeniowego dopuszczalne jest utwardzenie ścieżek brukową kostką kamienną (np. z odzysku).
3. Możliwe jest zastosowanie mieszanych nawierzchni, np. nawierzchnie piaszczyste – z kruszywami mineralnymi, nawierzchnie jezdnie – kostki kamiennej.
4. Nie jest zalecane stosowanie kostki brukowej betonowej.
5. Dopuszcza się zakres projektowanych alejek

Ponadto w ramach opieki nad cmentarzem wskazane są następujące działania:

1. W miarę możliwości opracowanie dokumentacji historycznej cmentarza (dot. kwerendy historycznej, inwentaryzacji historycznych nagrobków, dokumentacji fotograficznej archiwalnej i współczesnej)
2. Pozostawienie zachowanych historycznych nagrobków i ich fragmentów in situ, /nie przenosić/
3. Utworzenie ossuarium – miejsce przechowywania kości z dawnych pochówków
4. Utworzenie lapidarium - miejsce przechowywania i prezentowania zgromadzonych fragmentów elementów architektonicznych oraz rzeźb, nagrobków, pomników itp.
5. Odtworzenie w miarę możliwości fragmentów szpalerów drzew liściastych wokół granic cmentarza, a przynajmniej przy wejściach na teren nekropolii.

ZASTĘPCA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW

Andrzej Kaliczyński

a/a

DYREKTOR BIURA

Daniel Bugajski

Stowarzyszenie "Brama Mazurskiej Krainy"

01.08.23

za zgodnością z projektem